

STARTA FÖRETAG

Information och vägledning från sex myndigheter som hjälper dig att spara tid på vägen till eget företag.

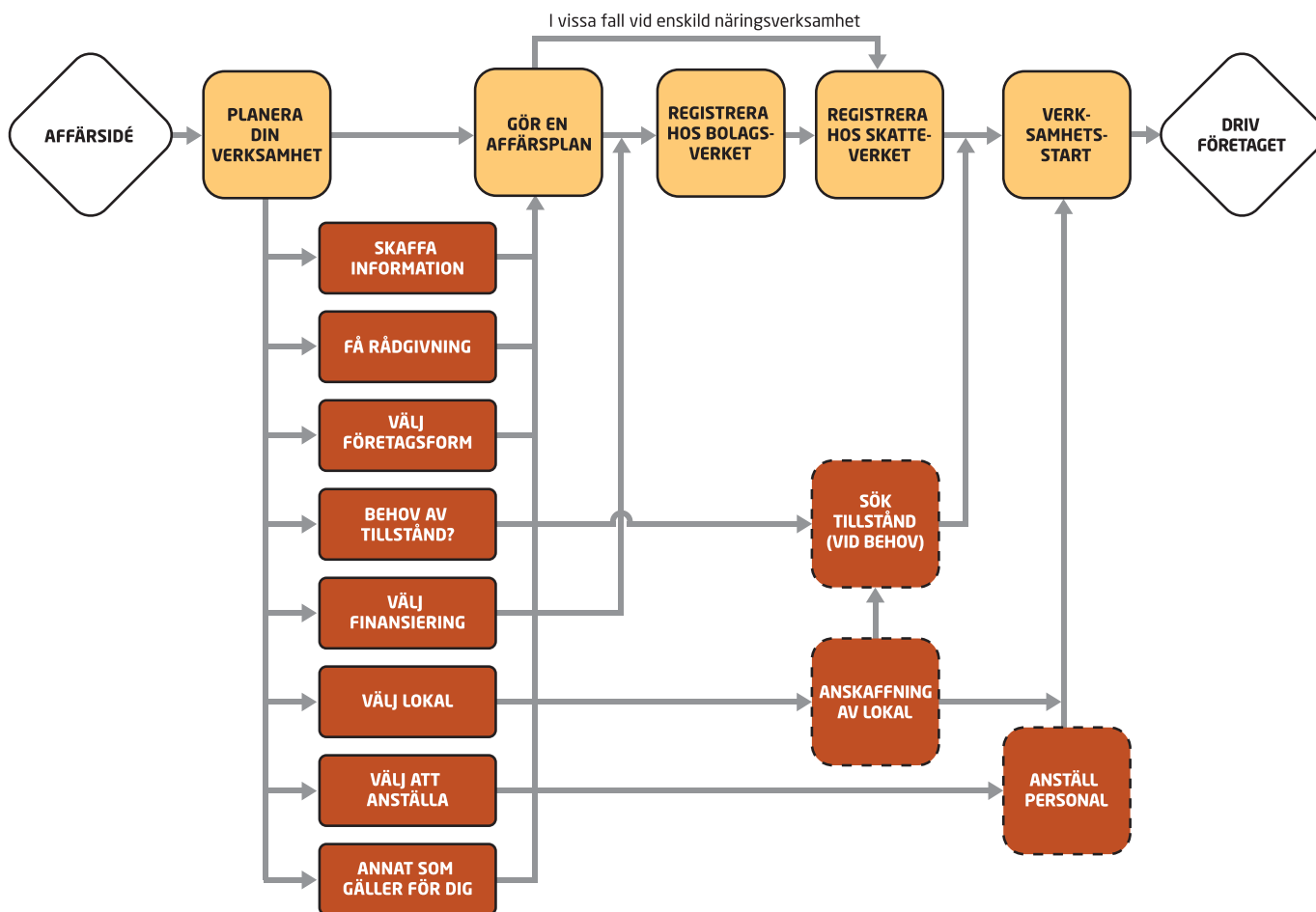

Starta företag

Vägen till ditt företag börjar med viljan att förverkliga en idé du bär på. Med den här broschyren vill vi ge dig en bild över vägen från idé till eget företag. Var du ska börja. Vad du behöver tänka på. Vilka val du ställs inför och hur de val du gör påverkar dig och ditt företag.

Vi vill samtidigt önska dig lycka till i ditt framtida företag och uppmanar dig att ta vara på de resurser som vi myndigheter ställer till förfogande. Vi är till för dig!

Vägen från idé till företag

Innehållsförteckning

A Planera din verksamhet	4
Gör en affärsplan	4
Ta reda på om du behöver tillstånd	4
Bestäm hur du ska finansiera starten	4
Arbetslösa kan få hjälp med starten	5
Starta företag när du studerar	5
Starta företag och vara anställd samtidigt	5
<hr/>	
B Välj företagsform	6
Enskild näringsverksamhet	7
Handelsbolag	7
Kommanditbolag	8
Aktiebolag	8
Ekonomisk förening	8
<hr/>	
C Registrera ditt företag	9
<hr/>	
D Driv företaget	10
Bokför företagets transaktioner	10
Gör avdrag i verksamheten	10
Deklarera skatt, arbetsgivaravgifter och moms	10
Så här fungerar moms	11
Både deklarationen och pengarna ska vara inne i tid	11
Betala skatt på det företaget tjänar	11
Ta ut ersättning eller lön	12
Gör utdelningar och återbäring	12
Gör ett bokslut och deklarerar företagets inkomster	12
Sammanställ en årsredovisning	13
Betala i tid	13
Anställa personal	13
Anlita en annan företagare	13
Handla med utlandet	14
Handel med länder inom EU	14
Handel med länder utanför EU	14
Handel med EU-länder utanför skatteområdet	15
Sjuk- och föräldraförsäkring	15
Enskild näringsverksamhet under uppbyggnad	15
Karensdagar	15
Sjukanmälan och sjukintyg	16
Sjuklön från företaget	16
<hr/>	
E Om något händer	17
Företagsförsäkringar	17
Arbetslöshetsförsäkringen	17
Liv- och olycksfallsförsäkring	17
Pensionsförsäkring	17
Sluta som företagare	17
<hr/>	
F Här finns mer hjälp att få	18
Informationstjänster och e-tjänster	18
Myndigheter	18
Rådgivning och nätverk	19

A

Planera din verksamhet

Gör en affärsplan

Du har en idé som du tror på och du vill starta ett företag. Börja med att ställa frågor till dig själv. Varför vill du starta eget företag och vad vill du uppnå? Vilka är dina goda egenskaper och hur kan du kompensera dig för dina mindre goda? Hur kommer ditt företagande att påverka din familj?

FUNDERA ÖVER HUR DIN IDÉ KAN ANVÄNDAS I PRAKTIKEN:

- Vilka är dina möjliga kunder och hur många av dessa väljer att köpa av dig?
- Vilken nytta eller glädje kommer kunderna att uppleva av det du säljer?
- Vilken fördel har du jämfört med konkurrenterna; varför ska kunderna vända sig till just dig?
- Hur ska du gå till väga för att uppnå allt detta?

En affärsplan behöver inte vara svår att göra och ska ses som ett hjälpmedel för dig. En del av affärsplanen är att upprätta tre budgetar – startbudget, resultatbudget och likviditetsbudget. Det är främst för din egen skull som du tar fram en affärsplan. Den är också användbar när du exempelvis ska kontakta en bank eller någon annan finansiär.

MER INFO: Företagarguiden | Startlinjen **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Ta reda på om du behöver tillstånd

För vissa verksamheter krävs tillstånd, till exempel om du vill servera alkohol eller driva hotell. Ta tidigt reda på vilka tillstånd du behöver och vad som krävs för att få dem. På Företagarguiden finns en söktjänst där du själv kan söka efter information om de tillstånd som är nödvändiga för din verksamhet.

MER INFO: Företagarguiden | Startlinjen **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Bestäm hur du ska finansiera starten

När du startar ett företag behöver du pengar. För att ta reda på hur mycket pengar du behöver kan du utgå från de budgetar du gjorde i affärsplanen. Förmodligen måste du göra några inköp och kanske hyra en lokal. Pengarna ska också räcka till företagets utgifter under den första tiden.

Banklån är för många företag den viktigaste formen av finansiering. För att bevilja ett lån ser långivaren gärna att företaget har god försäljning och uppvisar vinst. Som nystartad kan du inte göra det. Då är det vanligt att banken vill att du ska lämna privata säkerheter eller skaffa en borgensman för lånet i stället. Hur mycket du får låna beror på den uppskattade risken i din affärsidé och det avgör också hur stora säkerheter du måste lämna. Tänk på att räkna med ränta och amortering på lånen i din budget, så att du får en god helhetsbild av vilka kostnader och utgifter företaget har.

Om du inte behöver så mycket pengar kan du kanske skaffa dig en kredit i banken. Då kan du utnyttja krediten på ditt konto under en tid och på så sätt finansiera dina inköp. Det kan bli dyrare än ett banklån, men som kortsiktigt lån kan det fungera bra.

Du kan också finansiera din verksamhet genom att hyra, leasa eller köpa saker på avbetalning i stället för att betala allt på en gång. Det kan vara dyrare än att låna eller använda egna pengar, men du behöver å andra sidan inte ha tillgång till lika mycket kontanter när du startar.

MER INFO: Företagarguiden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Arbetslösa kan få hjälp med starten

Om du är arbetslös och vill starta eget har Arbetsförmedlingen vissa möjligheter att hjälpa till genom det arbetsmarknadspolitiska programmet Stöd till start av näringsverksamhet. Programmet innebär att du får ekonomisk hjälp för att komma i gång med företaget.

Det är Arbetsförmedlingen som avgör om du ska få ekonomiskt stöd. En utomstående konsult hjälper till att bedöma din affärsidé. Den ska vara lönsam och kunna ge en varaktig ekonomisk försörjning. Arbetsförmedlingen väger också in dina förutsättningar att driva eget. Du kan ha påbörjat arbetet med att starta ett företag men får i princip inte ha haft några intäkter, du får till exempel inte ha lyft ett banklån eller fakturerat.

Bidraget består av aktivitetsstöd som betalas ut i upp till sex månader. Nivån på aktivitetsstödet motsvarar din ersättning från arbetslöshetskassan. Även den som inte har rätt till ersättning enligt arbetslöshetsförsäkringen kan få bidraget. Stödet är skattepliktigt och räknas som inkomst när man ska räkna ut pensionen.

För att komma ifråga ska du vara inskriven hos Arbetsförmedlingen. Du ska ha fyllt 20 år och vara arbetslös eller riskera att bli det. På vissa orter kan även den som har en anställning få stöd till att starta eget. Det är i vissa fall också möjligt för dig som är under 20 år att få stöd.

Stödet kan kombineras med programmet Särskilt stöd vid start av näringsverksamhet. Det riktar sig till personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga och som vill starta eget. Stödet ska användas till investeringar med mera. Hur stort det är kan Arbetsförmedlingen upplysa dig om.

MER INFO: Arbetsförmedlingen **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Starta företag när du studerar

Du kan mycket väl starta företag samtidigt som du studerar. Tänk bara på att både studielånet och studiebidraget blir lägre om du tjänar mer före skatt än ett maximalt belopp. Hur mycket du kan tjäna per halvår beror på hur många veckor du får studiemedel.

MER INFO: Centrala studiestödsnämnden (CSN), www.csn.se

Starta företag och vara anställd samtidigt

Du kan kombinera en anställning med att driva egen verksamhet. Du får inte göra något som konkurrerar med det företag du arbetar för och du får heller inte göra något som innebär att du är illojal mot din arbetsgivare. I vissa fall reglerar ditt anställningsavtal vilka möjligheter du har att starta och driva företag vid sidan av anställningen. Det bästa är att du för en dialog med din arbetsgivare inför företagsstarten.

Dina sammanlagda inkomster, från anställningen och från det egna företaget, påverkar hur mycket du ska betala i skatt. Är det en enskild näringsverksamhet du driver, ska du ansöka om en FA-skattsedel.

Som anställd har du rätt att ta tjänstledigt under högst sex månader för att starta företag. Du behöver alltså inte säga upp dig om du vill pröva din idé.

MER INFO: Skatteverket | Företagarguiden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

B

Välj företagsform

Det finns olika företagsformer och de fungerar på olika sätt. Det kan exempelvis röra sig om hur långt ditt personliga ansvar sträcker sig och hur många delägare företaget ska ha.

Som företagare betraktas du i vissa företagsformer som anställd, i andra inte. Det påverkar hur beskattningen av inkomsterna sker, men även beräkningen av din sjukpenninggrundande inkomst. När du tar ställning till vilken företagsform du ska välja är det viktigt att du tar hänsyn till alla egenskaper företagsformen har och funderar över vad som passar dig och din situation bäst. Här ger vi dig en översikt över de vanligaste företagsformerna.

	Enskild näringsverksamhet	Handelsbolag	Kommanditbolag	Aktiebolag	Ekonomisk förening
Juridisk person	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Ägarnas ansvar för företagets skulder	Obegränsat personligt ansvar hos ägaren	Obegränsat solidariskt och personligt ansvar hos ägarna	Komplementär: Obegränsat solidariskt och personligt ansvar Kommanditdelägare: sin insats	Inte personligt ansvar. Riskerar bara insatt kapital	Inte personligt ansvar. Riskerar bara insatsen
Registrering	Alltid hos Skatteverket. I vissa fall hos Bolagsverket	Hos Bolagsverket och Skatteverket	Hos Bolagsverket och Skatteverket	Hos Bolagsverket och Skatteverket	Hos Bolagsverket och Skatteverket
Beskattning	Ägaren beskattas för nettointäkten	Respektive delägare beskattas för sin del av nettointäkten	Respektive delägare beskattas för sin del av nettointäkten	Bolaget beskattas för vinsten. Ägarna beskattas för uttagen lön och eventuell utdelning	Föreningen beskattas för vinsten. Medlemmarna beskattas för uttagen lön och eventuell utdelning
Namnskydd	Inom länet vid registrering hos Bolagsverket	Inom länet	Inom länet	I hela landet	I hela landet
Antal ägare	Alltid 1 fysisk person	Minst 2 personer, fysiska eller juridiska	Minst 2 personer, fysiska eller juridiska	1 person eller fler, fysiska eller juridiska	Minst 3 medlemmar, fysiska eller juridiska personer
Krav på revisor	Nej, normalt inte*	Nej, normalt inte*	Nej, normalt inte*	Ja, minst 1 auktoriserad eller godkänd revisor	Ja, minst 1. Större förening auktoriserad revisor
Fördelning av vinst och förlust	En ägare, ingen fördelning. Undantag make, maka och sambo med gemensamma barn	Enligt avtal om sådant finns. Om inget avtal finns, lika fördelning	Enligt avtal om sådant finns. Om inget avtal finns, lika fördelning	Vinst kan delas ut till aktieägarna i form av utdelning	Vinst kan fördelas mellan medlemmarna i form av återbäring
Kapitalkrav	Nej	Nej	Komplementär: Nej Kommanditdelägare: Åtar sig minst 100 kr	100 000 kr i privata bolag, 500 000 kr i publika bolag	Ja, i form av en kontantinsats eller en arbetsinsats
Vem företräder företaget?	Näringsidkaren	Bolagsmännen, var och en för sig, eller gemensamt	Komplementärerna	Styrelsen, vd	Styrelsen, vd
Kan företaget ha anställda?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Avslutas normalt genom likvidation	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
Sjukpenninggrundande inkomst	Nettointäkten	Nettointäkten för delägarna var och en för sig	Nettointäkten för delägarna var och en för sig	Uttagen lön	Uttagen lön
Val av karensdagar	3 eller 30	3 eller 30	3 eller 30	Nej	Nej
Sjuklön eller sjukpenning under de första 14 dagarna	Sjukpenning från Försäkringskassan	Sjukpenning från Försäkringskassan	Sjukpenning från Försäkringskassan	Sjuklön från företaget	Sjuklön från föreningen

* Undantag finns för större företag, vissa handelsbolag och kommanditbolag som ägs av juridiska personer samt företag med speciell verksamhet, exempelvis advokatverksamhet.

Enskild näringsverksamhet

En enskild näringsverksamhet innebär att du som privatperson driver och ansvarar för din rörelse. Du är själv personligen ansvarig för att avtalen hålls och skulderna betalas, men du måste ha företagets ekonomi skild från din privata ekonomi. Det finns inget krav på startkapital i en enskild näringsverksamhet. I de allra flesta fall finns inget krav på revisor som granskar verksamheten, men det kan ändå vara klokt att ha en kunnig ekonomisk rådgivare.

Om du driver ditt företag som enskild näringsverksamhet kan du ha anställda. Du kan dock inte anställa din make eller maka. Om ni båda arbetar i företaget får ni i stället dela vinsten mellan er. Sambor med gemensamma barn jämställs med makar.

När du driver enskild näringsverksamhet blir ditt personnummer också företagets identitetsbeteckning och du kallas för en enskild näringsidkare.

Du kan, men behöver normalt inte, registrera företaget hos Bolagsverket. Om du gör det har företagsnamnet skydd i det län där du är registrerad. Förutom namnskyddet kan det finnas fler anledningar att registrera företaget hos Bolagsverket. Exempelvis kan det vara nödvändigt att vara registrerad om ditt företag deltar vid offentliga upphandlingar eller om företaget behöver tillstånd för att driva viss verksamhet.

TÄNK PÅ: Du som driver enskild näringsverksamhet har inte lön från din verksamhet. Som enskild näringsidkare betalar du skatt på verksamhetens nettointäkt. Nettointäkten beräknas utifrån vinsten. På nettointäkten betalar du inkomstskatt och egenavgifter. Det är också på nettointäkten som Försäkringskassan beräknar din sjukpenninggrundande inkomst.

MER INFO: Bolagsverket | Skatteverket | Försäkringskassan | Företagarguiden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Handelsbolag

Vill du driva företag tillsammans med någon annan kan ni bilda ett handelsbolag. Ni måste vara minst två ägare till bolaget, så kallade bolagsmän. Förutom bolagsmännen kan handelsbolaget ha anställda.

Ett handelsbolag måste alltid registreras hos Bolagsverket. Innan registreringen hos Bolagsverket ska ni som bolagsmän avtala om att driva näring i bolagsform. Vi rekommenderar att ni gör det skriftligt så att ni kommer ihåg hur ni till exempel beslutat om arbetsfördelning, hur en vinst eller förlust ska fördelas och vad som händer om en delägare vill lämna handelsbolaget. Ett sådant avtal kallas för bolagsavtal.

Det finns inget krav på startkapital i ett handelsbolag, det är så stort som ni bolagsmän bestämmer och sätter in i företaget. Startkapitalet ska inte registreras någonstans. Bolaget får genom registreringen sitt organisationsnummer och företagsnamn. Ett handelsbolags namn är skyddat i det län där företaget är registrerat.

Som bolagsmän företräder ni handelsbolaget och har gemensamt inflytande – ingen får göra något mot den andras vilja, om ni inte särskilt har avtalat om det. Som bolagsmän är ni personligt och solidariskt ansvariga för att handelsbolagets avtal hålls och att dess skulder betalas. Du kan alltså bli tvungen att betala handelsbolagets skulder ur din privata plånbok. Sedan får du i din tur kräva handelsbolaget eller övriga bolagsmän på deras del av skulden.

Om någon av bolagsmännen är ett företag måste handelsbolaget ha en godkänd eller auktoriserad revisor. För övriga handelsbolag finns det i de flesta fall inga krav på revisor, men det kan vara klokt att ha en kunnig ekonomisk rådgivare.

TÄNK PÅ: Du som driver handelsbolag har inte lön från din verksamhet. Bolagsmännen delar i stället på vinsten. Varje bolagsman betalar sedan inkomstskatt och egenavgifter på sin nettointäkt. Nettointäkten beräknas utifrån varje bolagsmans del av vinsten, var och en för sig. Det är också på bolagsmannens nettointäkt som Försäkringskassan beräknar din sjukpenninggrundande inkomst.

MER INFO: Bolagsverket | Skatteverket | Försäkringskassan | Företagarguiden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Kommanditbolag

Det som gäller för handelsbolag gäller också för kommanditbolag, med några få undantag. Den största skillnaden är att kommanditbolag har minst en bolagsman, kallad komplementär, som är ansvarig för bolagets alla skulder. De bolagsmän som bara gör en kapitalinsats, kallad kommanditdelägare, ansvarar endast för den kapitalinsats som de gjort i bolaget. Insatsen ska därför registreras hos Bolagsverket.

MER INFO: Bolagsverket | Skatteverket | Försäkringskassan | Företagarguiden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Aktiebolag

När du startar ett aktiebolag krävs minst 100 000 kronor i aktiekapital. Aktiekapitalet kan bestå av pengar eller av egendom som företaget har nytta av, så kallad apportegendom. När du äger aktier i ett eget bolag har du ett ekonomiskt ansvar som motsvarar din del av aktiekapitalet. Men de flesta som startar ett aktiebolag sitter själva i företagets styrelse och kanske är verkställande direktör i företaget och har därmed ett betydligt större ekonomiskt ansvar om de missköter sitt uppdrag. Aktiebolag måste ha en godkänd eller auktoriserad revisor. Revisorn måste registreras hos Bolagsverket.

Du ska registrera aktiebolaget hos Bolagsverket. Före registreringen ska du skriftligen besluta om att starta bolaget och vad bolaget ska göra. Detta dokument ska ha en viss form och måste tillsammans med ytterligare dokument skickas in till Bolagsverket i samband med registreringen. I och med registreringen hos Bolagsverket får aktiebolaget sitt organisationsnummer. Ett aktiebolag får skydd för sitt namn i hela landet.

TÄNK PÅ: Som arbetande ägare i ett aktiebolag betraktas du som anställd och inkomstbeskattas för den lön du tar ut. Delar företaget ut pengar i utdelning ska du generellt betala kapitalinkomstskatt för det. Företaget ska betala arbetsgivaravgifter på din lön – både lönen och arbetsgivaravgifterna är avdragsgilla i verksamheten. Företaget betalar också bolagsskatt på vinsten. Din sjukpenninggrundade inkomst baseras på den lön du fått från företaget.

MER INFO: Bolagsverket | Skatteverket | Försäkringskassan | Företagarguiden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Ekonomisk förening

En ekonomisk förening bildas av minst tre medlemmar. Förening bildas för att medlemmarna ska ha ekonomisk nytta av föreningens verksamhet. Exempelvis genom att producera eller handla med varor eller tjänster. Varje medlem har som regel en röst vid föreningens stämmor. Man brukar säga att föreningar bygger på demokrati, engagemang och ansvarstagande.

Varje medlem betalar en insats och vanligtvis en årlig medlemsavgift. Någon minsta beloppsnivå på insatsen finns inte. Medlemmarna är inte personligt ansvariga för föreningens skulder och andra förpliktelser utöver insatsen. Däremot kan de som sitter i styrelsen, precis som i aktiebolag, bli personligen ansvariga om de missköter sitt uppdrag.

En ekonomisk förening måste alltid registreras hos Bolagsverket innan ni kan starta er verksamhet. Medlemmar i föreningen måste vara överens om att starta föreningen och skriva föreningens stadgar. Dessa dokument ska ha en viss form och ska tillsammans med ytterligare dokument skickas till Bolagsverket i samband med ansökan om registrering. I och med registreringen hos Bolagsverket får den ekonomiska föreningen sitt organisationsnummer. En ekonomisk förening får skydd för sitt namn i hela landet. En ekonomisk förening måste ha en revisor. I mindre ekonomiska föreningar behöver revisorn inte vara godkänd eller auktoriserad. Det räcker med att han eller hon är kunnig för sitt uppdrag.

TÄNK PÅ: Som arbetande medlem i en ekonomisk förening betraktas du som anställd och inkomstbeskattas för den lön du tar ut. Föreningen ska betala arbetsgivaravgifter på din lön – både lönen och arbetsgivaravgifterna är avdragsgilla i verksamheten. Delar föreningen ut pengar i utdelning sker inkomstbeskattning utifrån om du som mottagare är näringsidkare eller privatperson. Föreningen betalar också bolagsskatt på vinsten. Din sjukpenninggrundade inkomst baseras på den lön du fått från föreningen.

MER INFO: Bolagsverket | Skatteverket | Försäkringskassan | Företagarguiden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Registrera ditt företag

NÄR DU STARTAR ETT FÖRETAG SKA DU TILL BOLAGSVERKET:

- registrera företagsformen (är inte alltid nödvändigt för enskild näringsverksamhet)

När registreringen är klar hos Bolagsverket och du fått registreringsbeviset ska du registrera din verksamhet hos Skatteverket. Använder du Foretagsregistrering.se kan du göra allt på en gång.

TILL SKATTEVERKET LÄMNAR DU, OAVSETT FÖRETAGSFORM, EN SKATTE- OCH AVGIFTSANMÄLAN SOM INNEHÅLLER:

- ansökan om F-skatt eller FA-skatt
- anmälan om momspliktig verksamhet
- anmälan som arbetsgivare om du ska ha anställda
- uppgifter till underlag för en preliminär debitering

När dessa registreringarna är klara får du ett registreringsbevis, F-/FA-skattebevis och uppgifter om vilken preliminär skatt du ska betala.

Foretagsregistrering.se är Skatteverket och Bolagsverkets gemensamma tjänst för bland annat registrering av enskild näringsverksamhet, handelsbolag, kommanditbolag eller aktiebolag. På Foretagsregistrering.se får du information och hjälp att fylla i anmälan för registrering av nytt företag. Du kan även göra ändringar, skicka och ta emot meddelanden samt avsluta företag. Dina inmatade uppgifter kan du spara genom att välja en användaridentitet och ett lösenord.

Har du e-legitimation kan du starta och ändra aktiebolag och enskild firma helt elektroniskt. Du behöver inte skicka in några papper. Saknar du e-legitimation kan du ändå använda Foretagsregistrering.se för en del ärenden men då måste du skriva ut, skriva under och skicka in anmälan med post.

På Bolagsverkets och Skatteverkets webbplatser kan du ta fram vanliga blanketter. Du kan också ringa till Bolagsverket och Skatteverket för att beställa blanketter.

Du bör ansöka om F-skattsedel när du startar ett nytt företag. Att ha F-skattsedel innebär att du ansvarar för betalning av skatter och avgifter för din verksamhet. Om ditt nya företag är en enskild näringsverksamhet och du också kommer att ha inkomst från en anställning, ska du i stället ansöka om en FA-skattsedel. Om du har både F- och A-skattsedel (FA-skatt) måste du meddela dina uppdragsgivare skriftligen när du använder F-skattsedeln i ett uppdrag. Gör du inte det gäller A-skattsedeln. Ett skriftligt meddelande kan du lämna i en anbudshandling, faktura eller liknande handling.

Alla bolagsmän som kommer att ha inkomst från handelsbolag eller kommanditbolag måste fylla i en preliminär självdeklaration. Skatteverket tilldelar då bolagsmännen en debiterad preliminär A-skatt (särskild A-skatt).

Du ska senast 14 dagar innan du startar ha skickat in dina uppgifter till Skatteverket.

MER INFO OCH BLANKETTER: Bolagsverket | Skatteverket | Foretagsregistrering **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Vägen till ditt företag börjar med viljan att förverkliga en idé du bär på. Med den här broschyren vill vi ge dig en bild över vägen från idé till företag. Var ska du gå? Vad behöver du ta hänsyn till? Vilka val ställs du inför? Med viljan att förverkliga en idé du bär på, påverkar de val du gör dig och ditt företag. VÄGLEDNING TILL DITT FÖRETAG. V

STARTA FÖRETAG 09

D

Driv företaget

Bokför företagets transaktioner

Du är skyldig att föra bok över alla ekonomiska transaktioner i företaget. Med transaktion menas när du till exempel köper eller säljer något eller tar ett lån, det vill säga så fort du gör något i företaget. Om du redan från början har en ordnad bokföring sparar du både tid, pengar och onödigt arbete.

Bokföringen är ett bra verktyg för dig som företagare. Med hjälp av bokföringen kan du följa upp verksamheten och styra mot de mål du har för den. Ur bokföringen får du svar på många frågor. Hur mycket pengar kan du ta ut till dig själv? Hur går företaget? Kan du göra de investeringar du tänkt dig? Har du råd att anställa personal?

Bokföring är också viktig när du behöver visa andra hur ditt företag går. Du kanske vill låna pengar av banken eller få kredit av en leverantör. Dessutom hämtar du uppgifter ur bokföringen när du ska deklarerera.

Om du ska bokföra själv eller anlita hjälp beror på hur mycket du kan, hur stort ditt intresse är och hur mycket tid du kan ägna åt bokföringen. Många väljer att anlita hjälp med bokföringen. Men även om det är någon annan som sköter bokföringen åt dig, måste du ändå förstå den. Det är alltid du som är ansvarig.

Enskild näringsverksamhet och handelsbolag med fysiska delägare med omsättning under 3 miljoner kronor får upprätta ett förenklat årsbokslut. Det förenklade årsbokslutet består av en resultat- och en balansräkning. Enskilda näringsidkare som väljer att ha ett förenklat årsbokslut kan välja att följa de särskilda reglerna som finns i broschyren Bokföring, bokslut och deklaration (SKV 282). Broschyren har getts ut av Bokföringsnämnden och Skatteverket. För att förenkla uppgiftslämnandet i deklarationen har skattereglerna anpassats till de nya enklare bokföringsreglerna.

Bokföringsnämnden tillhandahåller skriften Att föra bok. Där kan du få en inblick i hur bokföring fungerar. Skriften kan hämtas gratis från deras webbplats.

MER INFO: Bokföringsnämnden, www.bfn.se | Skatteverket | Företagarguiden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Gör avdrag i verksamheten

Vi vet att du som är ny företagare har många frågor om vilka avdrag du får göra. Det kan handla om till exempel att ha bil i verksamheten, kontoret hemma och kostnader innan verksamheten har startat. Huvudregeln är att du får göra avdrag för sådant som krävs för att du ska kunna upprätthålla verksamheten.

MER INFO: Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Deklarera skatt, arbetsgivaravgifter och moms

Du redovisar resultatet av din verksamhet som enskild näringsidkare på en särskild bilaga till din inkomstdeklaration. Ett handelsbolag ska lämna en inkomstdeklaration. Varje delägare redovisar sin del av handelsbolagets eller kommanditbolagets resultat på en särskild bilaga till sin självdeklaration. Aktiebolag och ekonomiska föreningar ska lämna en inkomstdeklaration och redovisa företagets vinst och de skatter som företaget själv ska betala. Aktieägaren eller medlemmen i den ekonomiska föreningen deklarerar för sin lön och eventuell utdelning eller återbäring i sin självdeklaration.

Du ska också deklarerar vilken moms företaget betalat och fått in. Beroende på vilken omsättning företaget har kan du välja att göra det en gång i månaden eller bara en gång om året. Du får redovisa momsen en gång om året om din enskilda näringsverksamhet, ditt aktiebolag eller din ekonomiska förening omsätter högst en miljon kronor per år. Samma sak gäller om ditt handelsbolag eller kommanditbolag har en omsättning som inte överstiger 200 000 kronor. Är du arbetsgivare ska du en gång i månaden lämna in en skattedeklaration. Där redovisar du hur mycket lön du har betalat ut, vilken skatt du dragit på lönen och företagets arbetsgivaravgifter. Tänk på att du måste lämna skattedeklarationen även om du inte betalat ut någon lön en månad.

MER INFO: Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Så här fungerar moms

Vi betalar alla moms (mervärdesskatt) på konsumtion av varor och tjänster. Inbetalningen till staten gör du som är företagare. För dig är momsen i de flesta fall inte någon kostnad, eftersom du med vissa undantag har rätt att göra avdrag för den moms som du betalar på inköpen för din verksamhet. Till staten betalar du skillnaden mellan den moms du tar ut på din försäljning (utgående moms) och den moms du betalar på dina inköp (ingående moms). Om skillnaden blir negativ (överskjutande ingående moms) har du rätt till återbetalning.

I Sverige har vi tre skattesatser för moms. Det finns också verksamheter som är momsbefriade (exempelvis viss vård och omsorg).

MER INFO: Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Både deklarationen och pengarna ska vara inne i tid

Det är viktigt att du känner till bestämmelserna om skatter och avgifter. Om du lämnar in deklarationen för sent får du betala förseningsavgift. Betalar du skatten för sent får du betala kostnadsränta och riskerar att skulden förs över till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Det medför extra kostnader och att företaget får en betalningsanmärkning. Dessutom kan din F-skattsedel återkallas.

Skatteverket beräknar den preliminära skatten utifrån vad du uppger i blanketten Skatte- och avgiftsanmälan eller i en preliminär självdeklaration. Den debiterade skatten betalas in tillsammans med avdragen skatt för anställda, arbetsgivaravgifter och moms och ska vara bokförd på skatteverkets konto senast på förfallodagen, vanligtvis den 12:e varje månad. Några gånger per år bör du kontrollera att du betalar rätt F-skatt. Du ska varken betala för mycket eller för lite. Behöver F-skatten justeras kan du när som helst lämna in en ny preliminär självdeklaration till Skatteverket.

MER INFO: Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Betala skatt på det företaget tjänar

Företagets vinst beskattas olika beroende på företagsform.

Vinsten är, enkelt uttryckt, skillnaden mellan intäkterna och kostnaderna. Som intäkter räknas främst det som verksamheten får in när du säljer varor och tjänster. Kostnader är de utgifter som behövs för att verksamheten ska få inkomster. Vissa utgifter får inte dras av helt och hållet direkt vid inköpstillfället utan måste skrivas av över flera år.

I en enskild näringsverksamhet, handelsbolag eller kommanditbolag beskattas inte företaget för vinsten. Vinsten blir i stället utgångspunkt för näringsidkarens eller bolagsmännens beskattning. Hur beskattningen sker hos ägarna kan du läsa om i avsnittet Ta ut ersättning eller lön.

I aktiebolag och ekonomiska föreningar beskattas företaget för vinsten. Vinsten beskattas med bolagsskatt.

MER INFO: Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Ta ut ersättning eller lön

I en enskild näringsverksamhet, ett handelsbolag eller kommanditbolag har du inte lön ifrån ditt företag. Om du som ägare sätter in eller tar ut pengar eller tillgångar ur företaget påverkas inte vinsten. Det påverkar därmed inte heller hur mycket skatt du ska betala.

Som enskild näringsidkare gör du ett schablonavdrag från vinsten för att räkna fram nettointäkten. Utifrån nettointäkten beräknas näringsidkarens inkomstskatt och egenavgifter.

I ett handelsbolag eller kommanditbolag fördelar bolagsmännen resultatet. Utifrån varje bolagsmans resultatandel, var och en för sig, görs ett schablonavdrag för att beräkna nettointäkten. Det är nettointäkten som används vid beräkningen av bolagsmannens inkomstskatt och egenavgifter.

Statlig inkomstskatt betalar du på inkomster över vissa belopp. Tänk på att statlig inkomstskatt beräknas på den sammanlagda inkomsten av tjänst (anställning) och näringsverksamhet (ditt företag).

I ett aktiebolag eller en ekonomisk förening betraktas även du som ägare eller medlem som anställd om du är aktiv i bolaget. Den ersättning du tar ut från företaget betraktas därmed som lön. Lönen tillsammans med dina arbetsgivaravgifter är avdragsgilla kostnader för företaget.

Att du som ägare eller medlem betraktas som anställd innebär att företaget eller föreningen ska vara registrerat som arbetsgivare hos Skatteverket. Företaget eller föreningen är din arbetsgivare och ska därmed betala in arbetsgivaravgifter och preliminär inkomstskatt för dig och andra anställda.

MER INFO: Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Gör utdelningar och återbäring

Ett aktiebolag kan dela ut hela eller delar av vinsten till aktieägarna. Denna utbetalning betraktas inte som lön för aktieägaren utan beskattas som inkomst av kapital. Särskilda regler gäller för så kallade fåmansföretag. Tänk på att utdelningen inte ligger till grund för beräkning av din sjukpenninggrundande inkomst eller framtida pension.

Om en ekonomisk förening går med vinst kan föreningen betala tillbaka pengar till sina medlemmar. Denna återbäring betraktas inte som lön. Reglerna kring och beskattningen av utdelning och återbäring kan variera beroende på dess utformning och vem som är mottagare. Vänd dig till Skatteverket för mer information om beskattning av återbetalning.

MER INFO: Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Gör ett bokslut och deklarera företagets inkomster

När verksamhetsåret är över är det dags för dig att summera hur året har gått, det vill säga göra ett årsbokslut. Enkelt sagt innebär det att du summerar intäkter och kostnader i en resultaträkning samt tillgångar och skulder i en balansräkning. Reglerna för bokslut är olika beroende på vilken företagsform du har och hur stor din omsättning varit.

Fyll i deklarationen med hjälp av uppgifterna från årsbokslutet. Lämna sedan deklarationen till Skatteverket som räknar ut din skatt för året och jämför det med den preliminära skatt du betalt in under året. Har du betalt in för lite under året ska du betala in mer och har du betalt in för mycket får du pengarna tillbaka.

MER INFO: Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Sammanställ en årsredovisning

I vissa fall måste du som företagare upprätta en årsredovisning. Den ska skickas in till Bolagsverket.

- Enskilda näringsverksamheter behöver endast upprätta och skicka in en årsredovisning om de är större.
- Handelsbolag och kommanditbolag behöver endast upprätta och skicka in en årsredovisning om de är större eller om de har juridiska personer som delägare.
- Aktiebolag måste alltid upprätta och skicka in en årsredovisning.
- Ekonomiska föreningar måste alltid upprätta en årsredovisning. Årsredovisningen behöver endast skickas in om föreningen är större.

MER INFO: Bolagsverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Betala i tid

Du kan få en betalningsanmärkning om du inte sköter dina betalningar. Med en betalningsanmärkning kan det vara svårt att få lån, köpa något på avbetalning, få kontokort med mera. Om du driver en enskild näringsverksamhet berörs också din privatekonomi och det kan vara svårt att till exempel hyra bostad och öppna telefonabonnemang.

Det är kreditupplysningsföretagen som avgör om du får en betalningsanmärkning eller inte. Det gör de genom att göra en bedömning av ett stort antal uppgifter från olika håll, bland annat från Kronofogdemyndigheten. Uppgifterna används till att lämna information till personer eller företag när du vill låna pengar, handla på avbetalning eller liknande. Det är sedan dessa personer eller företag som bedömer om du får låna eller handla.

MER INFO: Kronofogden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Anställa personal

Om du anställer någon blir du arbetsgivare. Det gäller även om det är dig själv du anställer (om du till exempel har ett aktiebolag). Att bli arbetsgivare innebär flera saker. Det är många regler och lagar du måste känna till. Du måste registrera dig som arbetsgivare på Skatteverket. Då är du också skyldig att hålla inne och redovisa de anställdas skatter. Som arbetsgivare betalar du också arbetsgivaravgifter på de anställdas löner.

Du är skyldig att betala sjuklön till anställda som inte kan arbeta på grund av sjukdom under de första 14 dagarna i sjuklöneperioden. En anställd har rätt till sjuklön från och med första dagen av sin anställning om arbetstagaren har anställts tills vidare. Eller har ett tidsbegränsat anställningsavtal som avser en månad eller längre. Alla anställda har en karensdag, sedan ska du som arbetsgivare betala sjuklön till den fjortonde dagen. Du ska också göra en anmälan till Försäkringskassan om den anställde fortfarande är sjuk efter 14 dagar. Därefter kan den anställde få sjukpenning från Försäkringskassan. Vad som gäller om den anställde blir sjuk en längre tid kan du få hjälp av Försäkringskassan att reda ut.

På Företagarguiden hittar du utförlig information om vad som gäller för dig som arbetsgivare, vilka lagar och regler du omfattas av, försäkringar för de anställda samt information om vad kollektivavtal är för något.

MER INFO: Arbetsförmedlingen | Skatteverket | Försäkringskassan | Företagarguiden **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Anlita en annan företagare

Om du köper en tjänst av någon, till exempel anlitar en hantverkare för att inreda din lokal, ska du ta reda på om han eller hon har F- eller FA-skattsedel. Om den du anlitar bara har A-skattsedel, betraktas du generellt som arbetsgivare, se ovan.

Om den du anlitar har angett att han eller hon har F-skattsedel på en faktura, offert, eller liknande gäller den uppgiften. Om du ändå känner att du vill kontrollera att den som utför arbete har F-skattsedel kan du kontakta Skatteverket.

MER INFO: Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Handla med utlandet

Du har kanske en affärsidé som sträcker sig utanför Sveriges gränser? Reglerna varierar beroende på om du tänker handla med länder inom eller utanför EU.

HANDEL MED LÄNDER INOM EU

Det är i princip fri rörlighet för varor och tjänster inom EU eftersom det är en gemensam marknad. Det innebär att du inte behöver tulldeklarerera varor som du säljer till eller köper från ett annat EU-land. Däremot ska du som företagare se till att momsens betalas på både varor och tjänster.

När du säljer varor till någon inom EU ska du normalt inte lägga på någon moms. Köparen betalar själv in moms i sitt land. För att du ska kunna sälja momsfritt krävs två saker:

- varorna du säljer ska fysiskt transporteras från Sverige till ett annat EU-land.
- köparen ska vara momsregistrerad i sitt land och du måste ha köparens momsregistreringsnummer (VAT-nummer).

Det är viktigt att du kontrollerar med Skatteverket att köparens momsregistreringsnummer stämmer. På fakturan ska du ange både ditt företags och köparens momsregistreringsnummer. På Skatteverkets webbplats hittar du information om vad en faktura ska innehålla enligt reglerna för mervärdesskatt inom EU. Var tredje månad ska du redovisa din momsfria försäljning till Skatteverket. Om du i stället köper varor från något annat EU-land är situationen den omvända. Du ska uppge ditt momsregistreringsnummer till säljaren som i sin tur inte ska fakturera någon moms på ditt inköp. Eftersom företaget i det andra EU-landet inte lagt på någon moms ska du själv lägga på svensk moms, vanligtvis 25 procent av beloppet omräknat i svensk valuta. Du har avdragsrätt för den momsen enligt samma regler som för annan moms. Reglerna för att handla med tjänster är mycket komplicerade. Kontakta Skatteverket om du ska göra det.

MER INFO: Skatteverket | Euro info centre | Exportrådet, www.swedishtrade.se **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

HANDEL MED LÄNDER UTANFÖR EU

När du handlar med länder utanför EU måste du tulldeklarerera de varor du köper eller säljer. Tulldeklarationerna lämnar du elektroniskt eller på blanketten Enhetsdokumentet. Har du inte möjlighet att själv göra tulldeklarationerna kan du ta hjälp av ett ombud. Det behövs inget generellt tillstånd för att börja handla med utlandet. Däremot kan du behöva tillstånd för att föra in eller ut vissa varor, exempelvis vapen, utrotningshotade djur och växter. Vissa varor, exempelvis konfektion från vissa länder, kräver importlicens. I Sverige är det Kommerskollegium som utfärdar dessa licenser.

När du säljer varor till en mottagare utanför EU kallas det för export. Innan du skickar iväg dina varor måste du eller ditt ombud lämna en exportdeklaration till Tullverket. Du lägger inte på någon moms på fakturan. När du redovisar en försäljning som export är det viktigt att du kan styrka exporten. Du måste ha underlag i din bokföring som visar att varan har lämnat EU:s mervärdesskatteområde. Det kan vara exemplar tre av Enhetsdokumentet stämplat av utfartstullkontoret vid EU:s yttre gräns, frakthandlingar eller införselhandlingar i mottagarlandet. Behöver du information och hjälp om reglerna i mottagarlandet kan du kontakta Exportrådet.

När du köper varor från en säljare utanför EU kallas det för import. Det innebär att du eller ditt ombud måste lämna en tulldeklaration och betala tull och moms till Tullverket för varorna innan du kan ta emot dem. Tullavgiften är vanligtvis en procentsats av varans värde inklusive frakt och försäkring till EU:s gräns. Du kan ta reda på i förväg hur mycket tull du kommer att behöva betala för en vara. Tulltaxan finns på Tullverkets webbplats, men du kan också ringa Tullverket. Har du en svårklassificerad vara kan du ansöka om ett bindande klassificeringsbesked. Eftersom tullavgiften är en extra kostnad är det viktigt att du före importen tar reda på hur hög den är så att du känner till den faktiska kostnaden. Först då kan du beräkna rätt försäljningspris om du ska sälja varan vidare.

När det gäller import eller export av tjänster ska du inte lämna någon tulldeklaration. Däremot ska du redovisa moms. Du kan läsa om vad som gäller angående moms för både varor och tjänster i Skatteverkets broschyr Moms vid utrikeshandel (SKV 560). Här kan du också läsa om när du tidigast kan dra av importmomsen.

MER INFO: Tullverket | Skatteverket | Exportrådet, www.swedishtrade.se **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

HANDEL MED EU-LÄNDER UTANFÖR SKATTEOMRÅDET

Vissa områden som tillhör EU:s tullunion har ställt sig utanför EU:s skatteområde, exempelvis Åland, Kanarieöarna och kanalöarna i Storbritannien. Det innebär att om du handlar med dessa områden ska du lämna tulldeklaration till Tullverket. Du betalar ingen tull vid importen men däremot importmoms. Du kan läsa mer om detta på Skatteverkets och Tullverkets webbplatser.

MER INFO: Tullverket | Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Sjuk- och föräldraförsäkring

Som företagare kan du omfattas av sjuk- och föräldraförsäkringen. Din ersättning baseras på den sjukpenninggrundande inkomst du har och den beräknas lite olika beroende på vilken företagsform du har.

Som anställd i eget aktiebolag eller ekonomisk förening beräknas den sjukpenninggrundande inkomsten utifrån den lön du tar ut. Om du inte tar ut någon lön, kommer du inte heller att få någon ersättning om du blir sjuk och bara den lägsta ersättningen vid föräldraledighet. Observera att utdelning från ett aktiebolag och återbetalning från en ekonomisk förening inte är sjukpenninggrundande inkomst.

Har du däremot en enskild näringsverksamhet, ett handelsbolag eller kommanditbolag beräknas din sjukpenninggrundande inkomst utifrån din del av den beräknade nettointäkten. Inkomsten får dock inte beräknas högre än vad en anställd med liknande arbetsuppgifter skulle ha haft i lön, den så kallade jämförelseinkomsten.

MER INFO: Försäkringskassan **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

ENSKILD NÄRINGSVERKSAMHET UNDER UPPBYGGNAD

Om din verksamhet i en enskild näringsverksamhet, handelsbolag eller kommanditbolag är under uppbyggnad kan din sjukpenninggrundande inkomst beräknas till ett högre belopp än din del av nettointäkten. Under en period kan du alltså ha en fiktiv inkomst till grund för den sjukpenninggrundande inkomsten.

Försäkringskassan gör alltid en individuell bedömning av om en verksamhet kan anses vara under uppbyggnad. Olika verksamheter har skilda förutsättningar, och deras eventuella uppbyggnadsskede är därför olika långt. Tanken är att en person inte ska ha en sämre försäkrings-situation i början än om verksamheten vore uppbyggd och uppvisar normala nettointäkter.

MER INFO: Försäkringskassan **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

KARENSDAGAR

Du som enskild näringsidkare eller delägare i ett handels- eller kommanditbolag får välja hur många karensdagar du vill ha i sjukförsäkringen. Den generella karensen på en dag gäller dock även dig.

Du kan välja mellan 3 eller 30 karensdagar. Under karenstiden får du ingen sjukpenning. Å andra sidan blir sjukförsäkringsavgiften lägre om du väljer en längre karenstid. Även om du inte väljer någon karenstid har du ändå en obligatorisk karensdag om du blir sjuk.

Den karenstid du valt påverkar inte vare sig den tillfälliga föräldrapenningen (vård av barn) eller den vanliga föräldrapenningen.

Vill du ändra antalet karensdagar kontaktar du Försäkringskassan. Efter det att du fyllt 55 år kan du inte välja tillbaka till en kortare karenstid.

MER INFO: Försäkringskassan **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

SJUKANMÄLAN OCH SJUKINTYG

Om du är sjuk och inte kan arbeta i en enskild näringsverksamhet, ett handelsbolag eller ett kommanditbolag ska du sjukanmäla dig till Försäkringskassan redan första dagen. I aktiebolag och ekonomiska föreningar anmäler du dig till företaget i stället.

Den som är sjuk i mer än sju dagar ska lämna ett läkarintyg till sin arbetsgivare. Intyget behöver inte innehålla uppgifter om diagnos.

Finns det särskilda skäl kan Försäkringskassan besluta att den anställde ska visa läkarintyg tidigare än från och med den åttonde dagen, på begäran av dig som arbetsgivare. Försäkringskassan kan även själv besluta om detta.

MER INFO: Försäkringskassan **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

SJUKLÖN FRÅN FÖRETAGET

När du är anställd av dig själv i ett aktiebolag eller en ekonomisk förening, ska företaget eller föreningen betala sjuklön till dig om du blir sjuk. Samma regler gäller för dig som för alla andra anställda. Som sjuklöneperiod räknas de första 14 kalenderdagarna som du eller en anställd, helt eller delvis, inte kan arbeta på grund av sjukdom. Dock är första dagen en karensdag och då ska du inte betala ut någon sjuklön. Efter sjuklöneperiodens slut kan Försäkringskassan betala sjukpenning. Därför måste du anmäla till Försäkringskassan om du eller den anställda fortfarande är sjuk efter 14 dagar.

MER INFO: Försäkringskassan **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Om något händer

Företagsförsäkringar

Du bör fundera över vilket försäkringsskydd du och ditt företag ska ha. Du kan behöva försäkra lokaler och inventarier, ha avbrottsförsäkringar och ansvarsförsäkringar med mera.

Försäkringsbolagen erbjuder ofta paket av företagsförsäkringar med de vanligaste typerna av skydd som ett nystartat företag behöver. Kostnad och villkor skiftar mellan olika försäkringsbolag och behovet av försäkringar kan variera beroende på bransch och verksamhet.

MER INFO: Ett försäkringsbolag

Arbetslöshetsförsäkringen

Om du som företagare skulle bli arbetslös och söker ersättning från arbetslöshetsförsäkringen gäller speciella regler, förutom de allmänna villkoren. Du anses vara arbetslös först när din personliga verksamhet i rörelsen har upphört. I samband med ett tillfälligt uppehåll kan du dock få ersättning, om det inte rör sig om ett säsongsuppehåll, men då får ingen verksamhet alls bedrivas i rörelsen. Ersättning i samband med tillfälligt uppehåll i företaget kan du bara få en gång per rörelse.

För att kunna få inkomstrelaterad ersättning om du blir arbetslös måste du vara medlem i eller ansluten till en arbetslöshetskassa.

MER INFO: Du kan läsa mer på Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens (IAF) webbplats, www.iaf.se, där det finns förteckning över arbetslöshetskassorna och vilka regler som gäller

Liv- och olycksfallsförsäkring

Överväg att skaffa en liv- och olycksfallsförsäkring. Med en sådan försäkring får du ersättning om du blir skadad eller invalidiserad i arbetet. Om du måste sluta arbeta på grund av skadan kan du få sjukpension och viss tilläggspension och om du dör finns det ett efterlevandeskydd. Om du har anställda och har kollektivavtal eller så kallat hängavtal med en facklig organisation är en arbetsmarknadsförsäkring obligatorisk.

MER INFO: Ett försäkringsbolag

Pensionsförsäkring

Det är din nettointäkt, eller den lön du tar ut, som påverkar din framtida pension. Om du inte tjänar så mycket pengar på företaget, kan det vara klokt att komplettera din allmänna pension med en pensionsförsäkring.

MER INFO: Ett försäkringsbolag

Sluta som företagare

Det finns många anledningar till att du kan vilja sluta som företagare så småningom. Du kanske vill sälja verksamheten och börja på något nytt, du kanske vill överlåta verksamheten till dina barn eller så kanske det inte gick så bra att du tycker att det är värt att fortsätta. Om eller när det är dags att sluta som företagare bör du ta reda på vad som gäller, både hos Bolagsverket och Skatteverket. Det är olika regler för olika företagsformer. Din revisor, om du har en sådan, bör kunna ge dig hjälp med avregistrering, ägarbyte eller vad du väljer.

MER INFO: Bolagsverket | Skatteverket **KONTAKTINFO:** Se avsnitt F

Här finns mer hjälp att få

Du har en hel del att tänka på när du ska starta företag. Men det finns hjälp att få. Här följer en lista över några av de myndigheter, organisationer och tjänster som du kan kontakta och använda för att få information, råd och synpunkter.

Flera myndigheter och organisationer arrangerar olika utbildningar som du kan ha nytta av. Till exempel ordnar Skatteverket informationsträffar för företagare runt om i Sverige. Nyföretagarorganisationer erbjuder utbildning och ibland kan den kommunala vuxenutbildningen eller ett studieförbund ha det du söker. Fundera kring vilket utbildningsbehov du har och undersök vad som finns där du bor.

På biblioteket finner du många böcker som handlar om att starta företag. På vissa håll har biblioteken inrättat speciella avdelningar för företagande.

Informationstjänster och e-tjänster

FÖRETAGARGUIDEN är en webbtjänst som samlat och sorterat det viktigaste du behöver för att starta, driva och utveckla ditt företag. Med hjälp av Företagarguiden hittar du information från ett 70-tal myndigheter och offentliga aktörer. Företagarguiden drivs av Nutek, Verket för näringslivsutveckling. **INTERNET:** www.nutek.se/foretagarguiden

FÖRETAGSREGISTRERING.SE är Bolagsverkets och Skatteverkets gemensamma webbtjänst. Du får hjälp med att lämna anmälningar till både Bolagsverket och Skatteverket. Anmälan om nyregistrering av enskild firma och aktiebolag kan du skriva under och skicka helt elektroniskt om du har en e-legitimation. **INTERNET:** www.foretagsregistrering.se

STARTLINJEN är en telefonservice för dig som tänker starta eller nyligen har startat ett företag. Till Startlinjen kan du ringa och få kostnadsfri information och vägledning. Det är Nutek som driver Startlinjen. **TELEFON:** 020-35 10 10

Myndigheter

ARBETSFÖRMEDLINGEN hjälper till när du ska rekrytera medarbetare. Via webbplatsen kan du själv både publicera annonser om lediga jobb och söka medarbetare i databaser. Du kan också ringa Kundtjänst eller ta kontakt med närmaste arbetsförmedling när du vill diskutera rekrytering. För att få del av den service Arbetsförmedlingen kan erbjuda den som vill starta eget måste du besöka den lokala Arbetsförmedlingen och skriva in dig som arbetssökande. **INTERNET:** www.arbetsformedlingen.se **TELEFON:** Kundtjänst 0771-416 416

Hos **BOLAGSVERKET** ska du i de flesta fall börja registreringen när du ska starta ett företag. Blanketter och informationsmaterial finns på Bolagsverkets webbplats. Du ska också kunna ta reda på om det företag du söker existerar. Därför har Bolagsverket ett offentligt näringslivsregister som bland annat finns på Bolagsverkets webbplats. **INTERNET:** www.bolagsverket.se **TELEFON:** 060-18 40 00

På **FÖRSÄKRINGSKASSANS** webbplats finns mer information om bland annat sjuklön, sjukpenning och föräldrapenning. Där finns också sidor som speciellt vänder sig till arbetsgivare. Du kan också ringa Kundcenter för arbetsgivare, 0771-17 90 00 eller Försäkringskassans servicetelefon, 020-524 524 där du kan göra sjukanmälan, anmäla vård av sjukt barn, beställa blanketter och intyg med mera. **INTERNET:** www.forsakringskassan.se **TELEFON:** Kundcenter för arbetsgivare 0771-17 90 00 **TELEFON:** Servicetelefon 020-524 524

KOMMUNER och **LÄNSSTYRELSER** har näringslivsansvariga som arbetar för att främja företagande inom det egna området. De handlägger stöd och bidrag och kan hjälpa dig att hitta en lämplig lokal eller knyta nya affärskontakter. **INTERNET:** www.sverige.se

KRONOFOGDEN hanterar ärenden som avser obetalda fordringar m.m. Allmän information finns på webbplatsen, men du kan också ringa till Kundcenter för personlig service i allmänna frågor. Kundcenter är en riksgemensam funktion som du når med ett och samma telefonnummer oberoende av varifrån i landet du ringer. **INTERNET:** www.kronofogden.se **TELEFON:** Kundcenter 0771-73 73 00

PATENT- OCH REGISTRERINGSVERKET (PRV) ger skydd och ensamrätt till tekniska idéer, varumärken och design. Informationen i PRV:s register hjälper dig att analysera vad som händer i din bransch. PRV erbjuder uppdragstjänster inom alla sina områden. **INTERNET:** www.prv.se **TELEFON:** 08-782 25 00

SKATTEVERKET har regelbundet informationsträffar för blivande och nya företagare. Du anmäler ditt intresse på webbplatsen. Skatteverkets skatteupplysning svarar även på frågor om hur man gör för att registrera sig för moms, som arbetsgivare, hur man ansöker om F-skattsedel och om deklaration. Du kan beställa hem blanketter och broschyrer både via webbplatsen eller genom att ringa Skatteverkets servicetelefon. **INTERNET:** www.skatteverket.se
TELEFON Skatteupplysningen 0771-567 567 **TELEFON** Servicetelefon 020-567 000

TULLVERKET kan du kontakta om du tänker exportera eller importera varor från länder utanför EU. Tullverket hjälper dig med information om vilka bestämmelser som gäller. Vissa varor måste du ha tillstånd att importera. Tullverket erbjuder kurser och informationsträffar.
INTERNET: www.tullverket.se **TELEFON:** 0771-520 520

Rådgivning och nätverk

ALMI FÖRETAGSPARTNER finns i varje län och hjälper dig som har planer på att starta företag eller nyss har startat. Du kan få hjälp med affärsutveckling och finansiering när du ska förverkliga din affärsidé. Tag kontakt med ALMI i ditt län. **INTERNET:** www.almi.se

EURO INFO CENTRE ger dig information, hjälp och rådgivning i frågor som rör EU och den europeiska marknaden. Du kan få svar på frågor, gå på seminarier eller få hjälp med affärskontakter.
INTERNET: www.euroinfo.se **TELEFON:** 020-93 10 10

INSAMLINGSSTIFTELSEN IFS RÅDGIVNINGSCENTRUM hjälper speciellt dig som inte är född i Sverige att starta företag. Du får kostnadsfri rådgivning på olika språk, exempelvis hjälp med affärsplan. IFS har även informationsträffar. Det finns ett flertal rådgivningscentrum runtom i landet.
INTERNET: www.ifs.a.se **TELEFON:** 08-693 99 45

JOBS AND SOCIETY NYFÖRETAGARCENTRUM finns på ett 100-tal orter i landet. Här får du kostnadsfri rådgivning och hjälp med att bedöma din affärsidé. Bakom NyföretagarCentrum står ett brett lokalt kontaktnät av personer och företag som kan bidra med expertråd inför företagsstarten.
INTERNET: www.nyforetagarcentrum.se

COOMPANION - KOOPERATIV UTVECKLING som finns i varje län, ger personer som vill förverkliga idéer tillsammans skräddarsydd rådgivning från idé till framgångsrikt företag. Det kan omfatta allt i från att bedöma affärsidéer, val av företagsform, organisations- och ledningsfrågor till rådgivning om hur små företag kan vinna på att samverka med varandra.
INTERNET: www.companion.se **TELEFON:** 08-702 54 43

RESURSCENTRUM FÖR KVINNOR hjälper dig som är kvinna att starta och driva företag. Lokala och regionala resurscentrum ska bland annat stimulera kvinnors företagsamhet. Regionala resurscentrum kan bidra exempelvis med utbildning, nätverksbyggande och mentorskap. Resurscentrum för kvinnor finns i samtliga län och flera kommuner.
INTERNET: www.nutek.se/rc **INTERNET:** www.nrckvinnor.org

ÖVRIGA KONTAKTER du har nytta av kan vara din bank eller någon annan rådgivare, till exempel bokföringshjälp, revisor eller en jurist. Personer i din omgivning som har erfarenhet av företagande eller kunskap om den bransch du ska starta inom är andra värdefulla kontakter.

Vill du förverkliga en idé genom att starta ett företag?

Sex myndigheter har sammanfattat det viktigaste du bör veta och göra. Broschyren innehåller fakta och ger dig överblick över vägen till eget företag.

Skaffa information och planera innan du startar. Använd myndigheternas informationstjänster - i den här broschyren får du veta var de finns.

Starta företag har tagits fram av Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Försäkringskassan, Nutek, Skatteverket och Tullverket.